

		Van toepassing	Geïmplementeerd	Verantwoording toepasselijkheid: IRA	Verantwoording toepasselijkheid: Wet/contract en regelgeving	Uitbesteed	Reden van uitsluiting
A.5.1 Aansturing door de directie van de informatiebeveiliging							
Doelstelling: Het verschaffen van directieaansturing van en -steun voor informatiebeveiliging in overeenstemming met bedrijfsseisen en relevante wet- en regelgeving.							
A.5.1.1	Beleidsregels voor informatiebeveiliging	<p><i>Beheersmaatregel</i> Ten behoeve van informatiebeveiliging moet een reeks beleidsregels worden gedefinieerd, goedgekeurd door de directie, gepubliceerd en gecommuniceerd aan medewerkers en relevante externe partijen. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties moeten beschikken over een schriftelijk informatiebeveiligingsbeleid dat door het management wordt goedgekeurd, wordt gepubliceerd en vervolgens wordt gecommuniceerd aan alle werknemers en relevante externe partijen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.
A.5.1.2	Beoordeling van het informatiebeveiligingsbeleid	<p><i>Beheersmaatregel</i> Het beleid voor informatiebeveiliging moet met geplande tussenpozen of als zich significante veranderingen voordoen, worden beoordeeld om te waarborgen dat het voortdurend passend, adequaat en doeltreffend is. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Het informatiebeveiligingsbeleid moet aan voortdurende, gefaseerde beoordelingen worden onderworpen zodat het volledige beleid ten minste eenmaal per jaar wordt beoordeeld. Het beleid moet worden beoordeeld als er zich een ernstig beveiligingsincident heeft voorgedaan.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.
A.6 Organiseren van informatiebeveiliging							
A.6.1 Interne organisatie							
Doelstelling: Een beheerkader vaststellen om de implementatie en uitvoering van de informatiebeveiliging binnen de organisatie te initiëren en te beheersen.							
A.6.1.1	Rollen en verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging	<p><i>Beheersmaatregel</i> Alle verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging moeten worden gedefinieerd en toegewezen. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties moeten: a) duidelijk verantwoordelijkheden op het gebied van informatiebeveiliging definiëren en toewijzen; b) over een informatiebeveiligingsmanagementforum (IMF) beschikken om te garanderen dat er duidelijke aansturing en zichtbare ondersteuning vanuit het management is voor beveiligingsinitiatieven die betrekking hebben op de beveiliging van gezondheidsinformatie, zoals beschreven in B.3 en B.4 van bijlage B (NEN 7510-2). Er moet minimaal één individu verantwoordelijk zijn voor beveiliging van gezondheidsinformatie binnen de organisatie. Het gezondheidsinformatiebeveiligingsforum moet regelmatig, maandelijks of bijna maandelijks, vergaderen. (Het is meestal het effectiefst als het forum vergadert op een tijdstip halverwege tussen twee vergaderingen van het bestuursorgaan waaraan het forum rapporteert. Zo kunnen urgente zaken binnen een korte periode in een geschikte vergadering worden besproken.) Er moet een formele verklaring van het toepassingsgebied worden geproduceerd waarin de</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.
		grens wordt gedefinieerd van nalevingsactiviteiten wat betreft mensen, processen, plekken, platformen en toepassingen.					
A.6.1.2	Scheiding van taken	<p><i>Beheersmaatregel</i> Conflicterende taken en verantwoordelijkheden moeten worden gescheiden om de kans op onbevoegd of onbedoeld wijzigen of misbruik van de bedrijfsmiddelen van de organisatie te verminderen. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties moeten, indien dit haalbaar is, plichten en verantwoordelijkheidsgebieden scheiden om de kansen te verkleinen van onbevoegde wijziging of misbruik van persoonlijke gezondheidsinformatie.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.
A.6.1.3	Contact met overheidsinstanties	<p><i>Beheersmaatregel</i> Er moeten passende contacten met relevante overheidsinstanties worden onderhouden.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.
A.6.1.4	Contact met speciale belangengroepen	<p><i>Beheersmaatregel</i> Er moeten passende contacten met speciale belangengroepen of andere gespecialiseerde beveiligingsfora en professionele organisaties worden onderhouden.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.
A.6.1.5	Informatiebeveiliging in projectbeheer	<p><i>Beheersmaatregel</i> Informatiebeveiliging moet aan de orde komen in projectbeheer, ongeacht het soort project. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Bij het management van projecten moet de patiëntveiligheid als projectrisico in aanmerking worden genomen voor elk project dat gepaard gaat met het verwerken van persoonlijke gezondheidsinformatie.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.
A.6.2 Mobiele apparatuur en telewerken							
Doelstelling: Het waarborgen van de veiligheid van telewerken en het gebruik van mobiele apparatuur.							

A.6.2.1	Beleid voor mobiele apparatuur	Beheersmaatregel Beleid en ondersteunende beveiligingsmaatregelen moeten worden vastgesteld om de risico's die het gebruik van mobiele apparatuur met zich meebrengt, te beheren.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.6.2.2	Telewerken	Beheersmaatregel Beleid en ondersteunende beveiligingsmaatregelen moeten worden geïmplementeerd ter beveiliging van informatie die vanaf telewerklocaties wordt benaderd, verwerkt of opgeslagen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.7 Veilig personeel								
A.7.1 Voorafgaand aan het dienstverband								
Doelstelling: Waarborgen dat medewerkers en contractanten hun verantwoordelijkheden begrijpen en geschikt zijn voor de rollen waarvoor zij in aanmerking komen.								
A.7.1.1	Screening	Beheersmaatregel Verificatie van de achtergrond van alle kandidaten voor een dienstverband moet worden uitgevoerd in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving en ethische overwegingen en moet in verhouding staan tot de bedrijfsseisen, de classificatie van de informatie waartoe toegang wordt verleend, en de vastgestelde risico's.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.7.1.1	Screening	ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties moeten minimaal de identiteit, het huidige adres en de vorige werking van personeel en contractanten en vrijwilligers op het moment van de sollicitatie verifiëren.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.7.1.1	Screening	Verificatiecontroles van de achtergrond van alle kandidaten voor een dienstverband moeten een verificatie omvatten van de toepasselijke kwalificaties voor zorgverleners, indien er sprake is van accreditatie voor de beroepsgroep op basis van die kwalificaties (bijv. artsen, verplegend personeel enz.).	Nee	Nee	N.V.T	N.V.T.	N.V.T.	We hebben geen zorgpersoneel
A.7.1.1	Screening	Als een persoon wordt ingehuurd voor een specifieke beveiligingsrol, moet de organisatie zich ervan vergewissen dat: a) de kandidaat over de nodige competentie beschikt om de beveiligingsrol te vervullen; b) de kandidaat de rol kan worden toevertrouwd, in het bijzonder als de rol cruciaal is voor de organisatie.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.7.1.2	Arbeidsvoorwaarden	Beheersmaatregel De contractuele overeenkomst met medewerkers en contractanten moet hun verantwoordelijkheden voor informatiebeveiliging en die van de organisatie vermelden. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Alle organisaties waarvan personeelsleden betrokken zijn bij het verwerken van persoonlijke gezondheidsinformatie, moeten die betrokkenheid in relevante functieomschrijvingen vastleggen. Beveiligingsrollen en verantwoordelijkheden, zoals vastgelegd in het informatiebeveiligingsbeleid van de organisatie, moeten ook in relevante functieomschrijvingen worden vastgelegd. Er moet speciale aandacht worden besteed aan de rollen en verantwoordelijkheden van tijdelijk personeel of personeel met een kort dienstverband zoals vervangers, studenten, stagiairs enz.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.7.2 Tijdens het dienstverband								
Doelstelling: Ervoor zorgen dat medewerkers en contractanten zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheden op het gebied van								
A.7.2.1	Directieverantwoordelijkheden	Beheersmaatregel De directie moet van alle medewerkers en contractanten eisen dat ze informatiebeveiliging toepassen in overeenstemming met de vastgestelde beleidsregels en procedures van de organisatie.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.7.2.2	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van informatiebeveiliging	Beheersmaatregel Alle medewerkers van de organisatie en, voor zover relevant, contractanten moeten een passende bewustzijnsopleiding en -training krijgen en regelmatige bijscholing van beleidsregels en procedures van de organisatie, voor zover relevant voor hun functie. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten garanderen dat onderwijs en training over informatiebeveiliging worden gegeven bij de introductie van nieuwe medewerkers en dat er regelmatig updates van beveiligingsbeleid en -procedures van de organisatie worden verstrekt aan alle werknemers en, indien relevant, derde - contractanten, onderzoekers, studenten en vrijwilligers die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken. Werknemers van de organisatie en, waar relevant, derde -contractanten moeten worden gewezen op disciplinaire processen en gevolgen met betrekking tot schendingen van informatiebeveiliging.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.7.2.3	Disciplinaire procedure	Beheersmaatregel Er moet een formele en gecommuniceerde disciplinaire procedure zijn om actie te ondernemen tegen medewerkers die een inbreuk hebben gepleegd op de informatiebeveiliging.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.7.3 Beëindiging en wijziging van dienstverband								
Doelstelling: Het beschermen van de belangen van de organisatie als onderdeel van de wijzigings- of beëindigingsprocedure van het dienstverband.								

A.7.3.1	Beëindiging of wijziging van verantwoordelijkheden van het dienstverband	Beheersmaatregel Verantwoordelijkheden en taken met betrekking tot informatiebeveiliging die van kracht blijven na beëindiging of wijziging van het dienstverband, moeten worden gedefinieerd, gecommuniceerd aan de medewerker of contractant, en ten uitvoer worden gebracht.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8 Beheer van bedrijfsmiddelen								
A.8.1 Verantwoordelijkheid voor bedrijfsmiddelen								
Doelstelling: Bedrijfsmiddelen van de organisatie identificeren en passende verantwoordelijkheden ter bescherming definiëren.								
A.8.1.1	Inventariseren van bedrijfsmiddelen	Beheersmaatregel Informatie, andere bedrijfsmiddelen die samenhangen met informatie en informatieverwerkende faciliteiten, moeten worden geïdentificeerd, en van deze bedrijfsmiddelen moet een inventaris worden opgesteld en onderhouden. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten: a) verantwoording afleggen over informatiebedrijfsmiddelen (d.w.z. een inventaris bijhouden van dergelijke bedrijfsmiddelen); b) een eigenaar hebben aangewezen voor deze informatiebedrijfsmiddelen (zie 8.1.2); c) regels hebben voor het aanvaardbare gebruik van deze bedrijfsmiddelen die geïdentificeerd, gedocumenteerd en geïmplementeerd worden.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8.1.2	Eigendom van bedrijfsmiddelen	Beheersmaatregel Bedrijfsmiddelen die in het inventarisoverzicht worden bijgehouden, moeten een eigenaar hebben.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8.1.3	Aanvaardbaar gebruik van bedrijfsmiddelen	Beheersmaatregel Voor het aanvaardbaar gebruik van informatie en van bedrijfsmiddelen die samenhangen met informatie en informatieverwerkende faciliteiten, moeten regels worden geïdentificeerd, gedocumenteerd en geïmplementeerd.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8.1.4	Teruggeven van bedrijfsmiddelen	Beheersmaatregel Alle medewerkers en externe gebruikers moeten alle bedrijfsmiddelen van de organisatie die ze in hun bezit hebben, bij beëindiging van hun dienstverband, contract of overeenkomst teruggeven. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Alle werknemers en contractanten moeten, na beëindiging van hun dienstverband, alle persoonlijke gezondheidsinformatie in niet-elektronische vorm die zij in hun bezit hebben, teruggeven en erop toezien dat alle persoonlijke gezondheidsinformatie in elektronische vorm die zij in hun bezit hebben, op relevante systemen wordt bijgewerkt en vervolgens op beveiligde wijze wordt gewist van alle apparaten waarop deze aanwezig was.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8.2 Informatieclassificatie								
Doelstelling: Bewerkstelligen dat informatie een passend beschermingsniveau krijgt dat in overeenstemming is met het belang ervan voor de organisatie.								
A.8.2.1	Classificatie van informatie	Beheersmaatregel Informatie moet worden geclassificeerd met betrekking tot wettelijke eisen, waarde, belang en gevoeligheid voor onbevoegde bekendmaking of wijziging. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten dergelijke gegevens op uniforme wijze als vertrouwelijk classificeren.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8.2.2	Informatie labelen	Beheersmaatregel Om informatie te labelen moet een passende reeks procedures worden ontwikkeld en geïmplementeerd in overeenstemming met het informatieclassificatieschema dat is vastgesteld door de organisatie. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Alle gezondheidsinformatiesystemen die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten de gebruikers wijzen op de vertrouwelijkheid van persoonlijke gezondheidsinformatie die toegankelijk is vanaf het systeem (bijv. bij het opstarten of inloggen), en moeten papieren output als vertrouwelijk labelen als die output persoonlijke gezondheidsinformatie bevat.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8.2.3	Behandelen van bedrijfsmiddelen	Beheersmaatregel Procedures voor het behandelen van bedrijfsmiddelen moeten worden ontwikkeld en geïmplementeerd in overeenstemming met het informatieclassificatieschema dat is vastgesteld door de organisatie.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8.3 Behandelen van media								
Doelstelling: Onbevoegde openbaarmaking, wijziging, verwijdering of vernietiging van informatie die op media is opgeslagen, voorkomen.								
A.8.3.1	Beheer van verwijderbare media	Beheersmaatregel Voor het beheren van verwijderbare media moeten procedures worden geïmplementeerd in overeenstemming met het classificatieschema dat door de organisatie is vastgesteld. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Media die persoonlijke gezondheidsinformatie bevatten, moeten fysiek worden beschermd of de gegevens ervan moeten versleuteld worden. De status en locatie van media die niet-versleutelde persoonlijke gezondheidsinformatie bevatten, moeten gemonitord worden.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.

A.8.3.2	Verwijderen van media	<p>Beheersmaatregel Media moeten op een veilige en beveiligde manier worden verwijderd als ze niet langer nodig zijn, overeenkomstig formele procedures.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Alle persoonlijke gezondheidsinformatie moet veilig worden gewist of anderszins moeten de media worden vernietigd als ze niet meer gebruikt hoeven te worden.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.8.3.3	Media fysiek overdragen	<p>Beheersmaatregel Media die informatie bevatten, moeten worden beschermd tegen onbevoegde toegang, misbruik of corruptie tijdens transport.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.9 Toegangsbeveiliging								
A.9.1 Bedrijfsbeveiliging								
<i>Doelstelling: Toegang tot informatie en informatieverwerkende faciliteiten beperken.</i>								
A.9.1.1	Beleid voor toegangsbeveiliging	<p>Beheersmaatregel Een beleid voor toegangsbeveiliging moet worden vastgesteld, gedocumenteerd en beoordeeld op basis van bedrijfs- en informatiebeveiligingseisen.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten de toegang tot dergelijke informatie controleren. In het algemeen moeten de gebruikers van gezondheidsinformatiesystemen hun toegang tot persoonlijke gezondheidsinformatie beperken tot situaties:</p> <p>a) waarin er een zorgrelatie bestaat tussen de gebruiker en de persoon waarop de gegevens betrekking hebben (de cliënt tot wiens persoonlijke gezondheidsinformatie er toegang wordt gemaakt); b) waarin de gebruiker een activiteit uitvoert namens de persoon waarop de gegevens betrekking hebben; c) waarin er specifieke gegevens nodig zijn om deze activiteit te ondersteunen.</p> <p>Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten een toegangscontrolebeleid hebben waarmee de toegang tot deze gegevens wordt geregeld.</p> <p>Het beleid van de organisatie met betrekking tot toegangscontrole moet worden vastgesteld op basis van vooraf gedefinieerde rollen met bijbehorende bevoegdheden die passen bij, maar beperkt zijn tot, de behoeften van die rol.</p> <p>Het toegangscontrolebeleid, als bestanddeel van het in 5.1.1 beschreven beleidskader voor informatiebeveiliging, moet professionele, ethische, juridische en cliëntgerelateerde eisen weerspiegelen en moet de taken die worden uitgevoerd door zorgverleners, en de workflow van de taak in aanmerking nemen.</p> <p>De organisatie moet alle partijen identificeren en documenteren waarmee cliëntgegevens worden uitgewisseld, en met deze partijen moeten contractuele afspraken over toegang en rechten worden gemaakt, alvorens cliëntgegevens uit te wisselen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.9.1.2	Toegang tot netwerken en netwerkdiensten	<p>Beheersmaatregel Gebruikers moeten alleen toegang krijgen tot het netwerk en de netwerkdiensten waarvoor zij specifiek bevoegd zijn.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.9.2 Beheer van toegangsrechten van gebruikers								
<i>Doelstelling: Toegang voor bevoegde gebruikers bewerkstelligen en onbevoegde toegang tot systemen en diensten voorkomen.</i>								
A.9.2.1	Registratie en afmelden van gebruikers	<p>Beheersmaatregel Een formele registratie- en afmeldingsprocedure moet worden geïmplementeerd om toewijzing van toegangsrechten mogelijk te maken.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL De toegang tot gezondheidsinformatiesystemen die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moet onderhevig zijn aan een formeel gebruikers- registratieproces. Procedures voor het registreren van gebruikers moeten garanderen dat het vereiste niveau van authenticatie van de geclaimde identiteit van gebruikers overeenkomt met het (de) toegangsniveau(s) waarover de gebruiker zal gaan beschikken.</p> <p>De gebruikersregistratiegegevens moeten regelmatig worden beoordeeld om te garanderen dat ze volledig en juist zijn en dat toegang nog altijd vereist is.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.9.2.2	Gebruikers toegang verlenen	<p>Beheersmaatregel Een formele gebruikerstoegangsverleningsprocedure moet worden geïmplementeerd om toegangsrechten voor alle typen gebruikers en voor alle systemen en diensten toe te wijzen of in te trekken.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.9.2.3	Beheer van speciale toegangsrechten	<p>Beheersmaatregel Het toewijzen en gebruik van speciale toegangsrechten moeten worden beperkt en beheerst.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.9.2.4	Beheer van geheime authenticatie-informatie van gebruikers	<p>Beheersmaatregel Het toewijzen van geheime authenticatie-informatie moet worden beheerst via een formeel beheersproces.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.9.2.5	Beoordeling van toegangsrechten van gebruikers	<p>Beheersmaatregel Eigenaren van bedrijfsmiddelen moeten toegangsrechten van gebruikers regelmatig beoordelen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.

A.9.2.6	Toegangsrechten intrekken of aanpassen	<p>Beheersmaatregel De toegangsrechten van alle medewerkers en externe gebruikers voor informatie en informatie- verwerkende faciliteiten moeten bij beëindiging van hun dienstverband, contract of overeenkomst worden verwijderd, en bij wijzigingen moeten ze worden aangepast.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Alle organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten voor elke vertrekkende afdelings- of tijdelijke medewerker, derde-contractant of vrijwilliger zo snel mogelijk na beëindiging van het dienstverband of de werkzaam - heden als contractant of vrijwilliger de toegangsrechten als gebruikers tot dergelijke informatie beëindigen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.9.3 Verantwoordelijkheden van gebruikers									
Doelstelling: Gebruikers verantwoordelijk maken voor het beschermen van hun authenticatie - informatie.									
A.9.3.1	Geheime authenticatie - informatie gebruiken	<p>Beheersmaatregel Van gebruikers moet worden verlangd dat zij zich bij het gebruiken van geheime authenticatie -informatie houden aan de praktijk van de organisatie.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.9.4 Toegangsbeveiliging van systeem en toepassing									
Doelstelling: Onbevoegde toegang tot systemen en toepassingen voorkomen.									
A.9.4.1	Beperking toegang tot informatie	<p>Beheersmaatregel Toegang tot informatie en systeemfuncties van toepassingen moet worden beperkt in overeenstemming met het beleid voor toegangsbeveiliging.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Gezondheidsinformatiesystemen die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten de identiteit van gebruikers vaststellen en dit moet worden gedaan door middel van authenticatie waarbij ten minste twee factoren betrokken worden.</p> <p>De toegang tot functies van informatie - en toepassingsystemen in verband met het verwerken van persoonlijke gezondheidsinformatie moet geïsoleerd (en gescheiden) worden van de toegang tot informatieverwerkingsinfrastructuur die geen verband houdt met het verwerken van persoonlijke gezondheidsinformatie.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.9.4.2	Beveiligde inlogprocedures	<p>Beheersmaatregel Indien het beleid voor toegangsbeveiliging dit vereist, moet toegang tot systemen en toepassingen worden beheerst door een beveiligde inlogprocedure.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.9.4.3	Systeem voor wachtwoordbeheer	<p>Beheersmaatregel Systemen voor wachtwoordbeheer moeten interactief zijn en sterke wachtwoorden waarborgen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.9.4.4	Speciale systeemhulp/middelen gebruiken	<p>Beheersmaatregel Het gebruik van systeemhulpmiddelen die in staat zijn om beheersmaatregelen voor systemen en toepassingen te omzeilen, moet worden beperkt en nauwkeurig worden gecontroleerd.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.9.4.5	Toegangsbeveiliging op programmabroncode	<p>Beheersmaatregel Toegang tot de programmabroncode moet worden beperkt.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.10 Cryptografie									
A.10.1 Cryptografische beheersmaatregelen									
Doelstelling: Zorgen voor correct en doeltreffend gebruik van cryptografie om de vertrouwelijkheid, authenticiteit en/of integriteit van informatie te beschermen.									
A.10.1.1	Beleid inzake het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen	<p>Beheersmaatregel Ter bescherming van informatie moet een beleid voor het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.10.1.2	Sleutelbeheer	<p>Beheersmaatregel Met betrekking tot het gebruik, de bescherming en de levensduur van cryptografische sleutels moet tijdens hun gehele levenscyclus een beleid worden ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.11 Fysieke beveiliging en beveiliging van de omgeving									
A.11.1 Beveiligde gebieden									
Doelstelling: Onbevoegde fysieke toegang tot, schade aan en interferentie met informatie en informatieverwerkende faciliteiten van de organisatie voorkomen.									
A.11.1.1	Fysieke beveiligingszone	<p>Beheersmaatregel Beveiligingszones moeten worden gedefinieerd en gebruikt om gebieden te beschermen die gevoelige of essentiële informatie en informatieverwerkende faciliteiten bevatten.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten gebruikmaken van beveiligde zones om gebieden te beschermen die informatieverwerkingsfaciliteiten bevatten die dergelijke gezondheidstoepassingen ondersteunen. Deze beveiligde gebieden moeten worden beschermd door passende beheersmaatregelen voor de fysieke toegang om ervoor te zorgen dat alleen bevoegd personeel toegang krijgt.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.11.1.2	Fysieke toegangsbeveiliging	<p>Beheersmaatregel Beveiligde gebieden moeten worden beschermd door passende toegangsbeveiliging om ervoor te zorgen dat alleen bevoegd personeel toegang krijgt.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	

A.11.1.3	Kantoren, ruimten en faciliteiten beveiligen	Beheersmaatregel Voor kantoren, ruimten en faciliteiten moet fysieke beveiliging worden ontworpen en toegepast.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.11.1.4	Beschermen tegen bedreigingen van buitenaf	Beheersmaatregel Tegen natuurrampen, kwaadwillige aanvallen of ongelukken moet fysieke bescherming worden ontworpen en toegepast.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	NortC Datacentre/ Google cloud	N.V.T.
A.11.1.5	Werken in beveiligde gebieden	Beheersmaatregel Voor het werken in beveiligde gebieden moeten procedures worden ontwikkeld en toegepast.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.11.1.6	Laad- en loslocatie	Beheersmaatregel Toegangspunten zoals laad- en loslocaties en andere punten waar onbevoegde personen het terrein kunnen betreden, moeten worden beheerst, en zo mogelijk worden afgeschermd van informatie- verwerkende faciliteiten om onbevoegde toegang te vermijden.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.11.2 Apparatuur								
Doelstelling: Verlies, schade, diefstal of compromittering van bedrijfsmiddelen en onderbreking van de bedrijfsvoering van de organisatie voorkomen.								
A.11.2.1	Plaatsing en bescherming van apparatuur	Beheersmaatregel Apparatuur moet zo worden geplaatst en beschermd dat risico's van bedreigingen en gevaren van buitenaf, alsook de kans op onbevoegde toegang worden verkleind.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	NortC Datacentre/Google cloud	N.V.T.
A.11.2.2	Nutsvoorzieningen	Beheersmaatregel Apparatuur moet worden beschermd tegen stroomuitval en andere verstoringen die worden veroorzaakt door onregeligheden in nutsvoorzieningen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	NortC Datacentre/Google cloud	N.V.T.
A.11.2.3	Beveiliging van bekabeling	Beheersmaatregel Voedings- en telecommunicatiekabels voor het versturen van gegevens of die informatiediensten ondersteunen, moeten worden beschermd tegen interceptie, verstoring of schade.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	NortC Datacentre/Google cloud	N.V.T.
A.11.2.4	Onderhoud van apparatuur	Beheersmaatregel Apparatuur moet correct worden onderhouden om de continue beschikbaarheid en integriteit ervan te waarborgen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	NortC Datacentre/Google cloud	N.V.T.
A.11.2.5	Verwijdering van bedrijfsmiddelen	Beheersmaatregel Apparatuur, informatie en software mogen niet van de locatie worden meegenomen zonder voorafgaande goedkeuring. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die uitrusting, gegevens of software voor het ondersteunen van een zorgtoepassing met persoonlijke gezondheidsinformatie leveren of gebruiken, mogen niet toestaan dat die uitrusting, gegevens of software van de locatie wordt of worden verwijderd of erbinnen wordt of worden verplaatst zonder dat de organisatie hiervoor haar goedkeuring heeft gegeven.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.11.2.6	Beveiliging van apparatuur en bedrijfsmiddelen buiten het terrein	Beheersmaatregel Bedrijfsmiddelen die zich buiten het terrein bevinden, moeten worden beveiligd, waarbij rekening moet worden gehouden met de verschillende risico's van werken buiten het terrein van de organisatie.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.11.2.6	Beveiliging van apparatuur en bedrijfsmiddelen buiten het terrein	ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten garanderen dat het eventuele gebruik buiten hun gebouw van medische apparaten die worden gebruikt om gegevens te registreren of te rapporteren, geautoriseerd is. Dit moet apparatuur omvatten die door werknemers op afstand wordt gebruikt, zelfs indien dit gebruik permanent is (d.w.z. waar het een kernaspect is van de rol van de werknemer, zoals het geval is bij ambulancepersoneel, therapeuten enz.).	N.V.T.	Nee	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	Reden van uitsluiting: TL beheert geen medische apparaten.
A.11.2.7	Veilig verwijderen of hergebruiken van apparatuur	Beheersmaatregel Alle onderdelen van de apparatuur die opslagmedia bevatten, moeten worden geverifieerd om te waarborgen dat gevoelige gegevens en in licentie gegeven software voorafgaand aan verwijdering of hergebruik zijn verwijderd of betrouwbaar veilig zijn overschreven. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die gezondheidsinformatie verwerken, moeten alle media met toepassingssoftware voor gezondheidsinformatie of persoonlijke gezondheidsinformatie erop veilig wissen of vernietigen als ze niet meer gebruikt hoeven te worden.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.11.2.8	Onbeheerde gebruikersapparatuur	Beheersmaatregel Gebruikers moeten ervoor zorgen dat onbeheerde apparatuur voldoende beschermd is.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.11.2.9	'Clear desk' - en 'clear screen' - beleid	Beheersmaatregel Er moet een 'clear desk' -beleid voor papieren documenten en verwijderbare opslagmedia en een 'clear screen' -beleid voor informatieverwerkende faciliteiten worden ingesteld.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12 Beveiliging bedrijfsvoering								
A.12.1 Bedieningsprocedures en verantwoordelijkheden								
Doelstelling: Correcte en veilige bediening van informatieverwerkende faciliteiten waarborgen.								

A.12.1.1	Gedocumenteerde bedieningsprocedures	Beheersmaatregel Bedieningsprocedures moeten worden gedocumenteerd en beschikbaar gesteld aan alle gebruikers die ze nodig hebben.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.1.2	Wijzigingsbeheer	Beheersmaatregel Veranderingen in de organisatie, bedrijfsprocessen, informatieverwerkende faciliteiten en systemen die van invloed zijn op de informatiebeveiliging, moeten worden beheerst. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten de veranderingen aan informatieverwerkingsfaciliteiten en systemen die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, door middel van een formeel en gestructureerd wijzigingsbeheersproces beheersen om de gepaste beheersing van hosttoepassingen en -systemen en de continuïteit van de cliëntenzorg te garanderen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.1.3	Capaciteitsbeheer	Beheersmaatregel Het gebruik van middelen moet worden gemonitord en afgestemd, en er moeten verwachtingen worden opgesteld voor toekomstige capaciteitseisen om de vereiste systeemprestaties te waarborgen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.1.4	Scheiding van ontwikkel-, test- en productieomgevingen	Beheersmaatregel Ontwikkel-, test- en productieomgevingen moeten worden gescheiden om het risico van onbevoegde toegang tot of veranderingen aan de productieomgeving te verlagen. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten ontwikkel- en testomgevingen voor gezondheidsinformatiesystemen die dergelijke informatie verwerken (fysiek of virtueel), scheiden van operationele omgevingen waar die gezondheids- informatiesystemen gehost worden. Er moeten regels voor het migreren van software van de ontwikkel- naar een operationele status worden gedefinieerd en gedocumenteerd door de organisatie die de betreffende toepassing(en) host.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.2 Bescherming tegen malware								
Doelstelling: Waarborgen dat informatie en informatieverwerkende faciliteiten beschermd zijn tegen malware.								
A.12.2.1	Beheersmaatregelen tegen malware	Beheersmaatregel Ter bescherming tegen malware moeten beheersmaatregelen voor detectie, preventie en herstel worden geïmplementeerd, in combinatie met een passend bewustzijn van gebruikers. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten gepaste preventie-, detectie- en responsbeheersmaatregelen implementeren om bescherming te bieden tegen kwaadaardige software en moeten passende bewustzijnstraining voor gebruikers implementeren.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	North/Cs datacentre/ Google cloud	N.V.T.
A.12.3 Back-up								
Doelstelling: Beschermen tegen het verlies van gegevens.								
A.12.3.1	Back-up van informatie	Beheersmaatregel Regelmatig moeten back-upkopieën van informatie, software en systeemafbeeldingen worden gemaakt en getest in overeenstemming met een overeengekomen back-upbeleid. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten back-ups maken van alle persoonlijke gezondheidsinformatie en deze in een fysiek beveiligde omgeving opslaan om te garanderen dat de informatie in de toekomst beschikbaar is. Om de vertrouwelijkheid ervan te beschermen moeten er versleutelde back-ups worden gemaakt van persoonlijke gezondheidsinformatie.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	Trans IP/Datacentrum/ Google cloud	N.V.T.
A.12.4 Verslaglegging en monitoren								
Doelstelling: Gebeurtenissen vastleggen en bewijs verzamelen.								
A.12.4.1	Gebeurtenissen registreren	Beheersmaatregel Logbestanden van gebeurtenissen die gebruikers- activiteiten, uitzonderingen en informatie- beveiligingsgebeurtenissen registreren, moeten worden gemaakt, bewaard en regelmatig worden beoordeeld.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.4.2	Beschermen van informatie in logbestanden	Beheersmaatregel Logfaciliteiten en informatie in logbestanden moeten worden beschermd tegen vervalsing en onbevoegde toegang. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Auditverslagen moeten beveiligd zijn en mogen niet gemanipuleerd kunnen worden. De toegang tot hulpmiddelen voor audits van systemen en audittrajecten moet worden beveiligd om misbruik of compromittering te voorkomen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.4.3	Logbestanden van beheerders en operators	Beheersmaatregel Activiteiten van systeembeheerders en -operators moeten worden vastgelegd en de logbestanden moeten worden beschermd en regelmatig worden beoordeeld.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.

A.12.4.4	Kloksynchronisatie	Beheersmaatregel De klokken van alle relevante informatieverwerkende systemen binnen een organisatie of beveiligings- domein moeten worden gesynchroniseerd met één referentietijdbron.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.4.4	Kloksynchronisatie	ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Gezondheidsinformatiesystemen die tijdkritische activiteiten voor gedeelde zorg ondersteunen, moeten in tijdssynchronisatiediensten voorzien om het traceren en reconstrueren van de tijdlijnen voor activiteiten waar vereist te ondersteunen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.5 Beheersing van operationele software								
Doelstelling: De integriteit van operationele systemen waarborgen.								
A.12.5.1	Software installeren op operationele systemen	Beheersmaatregel Om het op operationele systemen installeren van software te beheersen moeten procedures worden geïmplementeerd.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.6 Beheer van technische kwetsbaarheden								
Doelstelling: Benutting van technische kwetsbaarheden voorkomen.								
A.12.6.1	Beheer van technische kwetsbaarheden	Beheersmaatregel Informatie over technische kwetsbaarheden van informatiesystemen die worden gebruikt, moet tijdig worden verkregen, de blootstelling van de organisatie aan dergelijke kwetsbaarheden moet worden geëvalueerd en passende maatregelen moeten worden genomen om het risico dat ermee samenhangt, aan te pakken.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.6.2	Beperkingen voor het installeren van software	Beheersmaatregel Voor het door gebruikers installeren van software moeten regels worden vastgesteld en geïmplementeerd.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.12.7 Overwegingen betreffende audits van informatiesystemen								
Doelstelling: De impact van auditactiviteiten op uitvoeringssystemen zo gering mogelijk maken.								
A.12.7.1	Beheersmaatregelen betreffende audits van informatiesystemen	Beheersmaatregel Audits en -activiteiten die verificatie van uitvoeringssystemen met zich meebrengen, moeten zorgvuldig worden gepland en afgestemd om bedrijfsprocessen zo min mogelijk te verstoren.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.13 Communicatiebeveiliging								
A.13.1 Beheer van netwerkbeveiliging								
Doelstelling: De bescherming van informatie in netwerken en de ondersteunende informatieverwerkende faciliteiten waarborgen.								
A.13.1.1	Beheersmaatregelen voor netwerken	Beheersmaatregel Netwerken moeten worden beheerd en beheerst om informatie in systemen en toepassingen te beschermen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.13.1.2	Beveiliging van netwerkdiensten	Beveiligingsmechanismen, dienstverleningsniveaus en beheerseisen voor alle netwerkdiensten moeten worden geïdentificeerd en opgenomen in overeenkomsten betreffende netwerkdiensten. Dit geldt zowel voor diensten die intern worden geleverd als voor uitbestede diensten.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.13.1.3	Scheiding in netwerken	Beheersmaatregel Groepen van informatiediensten, -gebruikers en -systemen moeten in netwerken worden gescheiden.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.13.2 Informatietransport								
Doelstelling: Handhaven van de beveiliging van informatie die wordt uitgewisseld binnen een organisatie en met een externe entiteit.								
A.13.2.1	Beleid en procedures voor informatietransport	Beheersmaatregel Ter bescherming van het informatietransport, dat via alle soorten communicatiefaciliteiten verloopt, moeten formele beleidsregels, procedures en beheersmaatregelen voor transport van kracht zijn.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.13.2.2	Overeenkomsten over informatietransport	Beheersmaatregel Overeenkomsten moeten betrekking hebben op het beveiligd transporteren van bedrijfsinformatie tussen de organisatie en externe partijen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.13.2.3	Elektronische berichten	Beheersmaatregel Informatie die is opgenomen in elektronische berichten, moet passend beschermd zijn.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.13.2.4	Vertrouwelijkheids- of geheimhoudingsovereenkomst	Beheersmaatregel Eisen voor vertrouwelijkheids- of geheimhoudingsovereenkomsten die de behoeften van de organisatie betreffende het beschermen van informatie weerspiegelen, moeten worden vastgesteld, regelmatig worden beoordeeld en gedocumenteerd. ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten beschikken over een vertrouwelijkheidsovereenkomst waarin de vertrouwelijke aard van deze informatie staat omschreven. De overeenkomst moet van toepassing zijn op al het personeel dat toegang heeft tot gezondheidsinformatie.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14 Acquisitie, ontwikkeling en onderhoud van informatiesystemen								
A.14.1 Beveiligingseisen voor informatiesystemen								

Doelstelling: Waarborgen dat informatiebeveiliging integraal deel uitmaakt van informatiesystemen in de gehele levenscyclus. Hiertoe behoren ook de eisen voor informatiesystemen die diensten verlenen via openbare netwerken.								
A.14.1.1	Analyse en specificatie van informatiebeveiligingseisen	Beheersmaatregel De eisen die verband houden met informatie - beveiliging moeten worden opgenomen in de eisen voor nieuwe informatiesystemen of voor uitbreidingen van bestaande informatiesystemen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.1.1.1	Zorgontvangers op unieke wijze identificeren	ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Gezondheidsinformatiesystemen die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten: a) zekerstellen dat elke cliënt op unieke wijze kan worden geïdentificeerd binnen het systeem; b) in staat zijn dubbele of meerdere registraties samen te voegen indien wordt vastgesteld dat er onbedoeld meer registraties voor dezelfde cliënt zijn aangemaakt, of tijdens een medisch noodgeval.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.1.1.2	Validatie van outputgegevens	ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Gezondheidsinformatiesystemen die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten voorzien in persoonsidentificatie-informatie die zorgverleners helpt bevestigen dat de opgevraagde elektronische gezondheidsregistratie overeenkomt met de cliënt die wordt behandeld.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.1.2	Toepassingen op openbare netwerken beveiligen	Beheersmaatregel Informatie die deel uitmaakt van uitvoeringsdiensten en die via openbare netwerken wordt uitgewisseld, moet worden beschermd tegen frauduleuze activiteiten, geschillen over contracten en onbevoegde openbaarmaking en wijziging.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.1.3	Transacties van toepassingen beschermen	Beheersmaatregel Informatie die deel uitmaakt van transacties van toepassingen, moet worden beschermd ter voorkoming van onvolledige overdracht, foutieve routing, onbevoegd wijzigen van berichten, onbevoegd openbaar maken, onbevoegd vermenigvuldigen of afspelen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.1.3.1	Openbaar beschikbare gezondheidsinformatie	ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Openbaar beschikbare gezondheidsinformatie (niet zijnde persoonlijke gezondheidsinformatie) moet worden gearhiveerd. De integriteit van openbaar beschikbare gezondheids- informatie moet worden beschermd om onbevoegde wijzigingen te voorkomen. De bron (auteurschap) van openbaar beschikbare gezondheidsinformatie moet worden vermeld en de integriteit ervan moet worden beschermd.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.2 Beveiliging in ontwikkelings- en ondersteunende processen								
Doelstelling: Bewerkstelligen dat informatiebeveiliging wordt ontworpen en geïmplementeerd binnen de ontwikkelingslevenscyclus van informatiesystemen.								
A.14.2.1	Beleid voor beveiligd ontwikkelen	Beheersmaatregel Voor het ontwikkelen van software en systemen moeten regels worden vastgesteld en op ontwikkel- activiteiten binnen de organisatie worden toegepast.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.2.2	Procedures voor wijzigingsbeheer met betrekking tot systemen	Beheersmaatregel Wijzigingen aan systemen binnen de levenscyclus van de ontwikkeling moeten worden beheerd door het gebruik van formele procedures voor wijzigingsbeheer.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.2.3	Technische beoordeling van toepassingen na wijzigingen besturingsplatform	Beheersmaatregel Als besturingsplatforms zijn veranderd, moeten bedrijfskritische toepassingen worden beoordeeld en getest om te waarborgen dat er geen nadelige impact is op de activiteiten of de beveiliging van de organisatie.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.2.4	Beperkingen op wijzigingen aan softwarepakketten	Beheersmaatregel Wijzigingen aan softwarepakketten moeten worden ontraden, beperkt tot noodzakelijke veranderingen en alle veranderingen moeten strikt worden gecontroleerd.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.2.5	Principes voor engineering van beveiligde systemen	Beheersmaatregel Principes voor de engineering van beveiligde systemen moeten worden vastgesteld, gedocumenteerd, onderhouden en toegepast voor alle verrichtingen betreffende het implementeren van informatiesystemen.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.2.6	Beveiligde ontwikkelomgeving	Beheersmaatregel Organisaties moeten beveiligde ontwikkelomgevingen vaststellen en passend beveiligen voor verrichtingen op het gebied van systeemontwikkeling en integratie die betrekking hebben op de gehele levenscyclus van de systeemontwikkeling.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.2.7	Uitbestede softwareontwikkeling	Beheersmaatregel Uitbestede systeemontwikkeling moet onder supervisie staan van en worden gemonitord door de organisatie.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.14.2.8	Testen van systeembeveiliging	Beheersmaatregel Tijdens ontwikkelactiviteiten moet de beveiligings- functionaliteit worden getest.	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.

A.14.2.9	Systeemacceptatietests	<p>Beheersmaatregel Voor nieuwe informatiesystemen, upgrades en nieuwe versies moeten programma's voor het uitvoeren van acceptatietests en gerelateerde criteria worden vastgesteld.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten acceptatiecriteria vaststellen voor geplande nieuwe informatiesystemen, upgrades en nieuwe versies. Voorafgaand aan acceptatie moeten ze geschikte tests van het systeem uitvoeren. Klinische gebruikers moeten worden betrokken bij het testen van klinisch relevante systeem elementen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.14.3 Testgegevens									
Doelstelling: Bescherming waarborgen van gegevens die voor het testen zijn gebruikt.									
A.14.3.1	Bescherming van testgegevens	<p>Beheersmaatregel Testgegevens moeten zorgvuldig worden gekozen, beschermd en gecontroleerd.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.15 Leveranciersrelaties									
A.15.1 Informatiebeveiliging in leveranciersrelaties									
Doelstelling: De bescherming waarborgen van bedrijfsmiddelen van de organisatie die toegankelijk zijn voor leveranciers.									
A.15.1.1	Informatiebeveiligingsbeleid voor leveranciersrelaties	<p>Beheersmaatregel Met de leverancier moeten de informatie - beveiligingseisen om risico's te verlagen die verband houden met de toegang van de leverancier tot de bedrijfsmiddelen van de organisatie, worden overeengekomen en gedocumenteerd.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die gezondheidsinformatie verwerken, moeten de risico's in verband met toegang door externe partijen tot deze systemen of gegevens die zij bevatten, beoordelen en vervolgens beveiligings- beheersmaatregelen implementeren die bij het geïdentificeerde risiconiveau en de toegepaste technologieën passen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.15.1.2	Opnemen van beveiligingsaspecten in leveranciersovereenkomsten	<p>Beheersmaatregel Alle relevante informatiebeveiligingseisen moeten worden vastgesteld en overeengekomen met elke leverancier die toegang heeft tot IT-structuur-elementen ten behoeve van de informatie van de organisatie, of deze verwerkt, opslaat, communiceert of biedt.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.15.1.3	Toeleveringsketen van informatie- en communicatietechnologie	<p>Beheersmaatregel Overeenkomsten met leveranciers moeten eisen bevatten die betrekking hebben op de informatie - beveiligingsrisico's in verband met de toeleveringsketen van de diensten en producten op het gebied van informatie- en communicatie - technologie.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.15.2 Beheer van dienstverlening van leveranciers									
Doelstelling: Een overeengekomen niveau van informatiebeveiliging en dienstverlening in overeenstemming met de leveranciersovereenkomsten handhaven.									
A.15.2.1	Monitoring en beoordeling van dienstverlening van leveranciers	<p>Beheersmaatregel Organisaties moeten regelmatig de dienstverlening van leveranciers monitoren, beoordelen en auditen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.15.2.2	Beheer van veranderingen in dienstverlening van leveranciers	<p>Beheersmaatregel Veranderingen in de dienstverlening van leveranciers, met inbegrip van handhaving en verbetering van bestaande beleidslijnen, procedures en beheers - maatregelen voor informatiebeveiliging, moeten worden beheerd, rekening houdend met de kritika - litet van bedrijfsinformatie, betrokken systemen en processen en herbeoordeling van risico's.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.16 Beheer van informatiebeveiligingsincidenten									
A.16.1 Beheer van informatiebeveiligingsincidenten en -verbeteringen									
Doelstelling: Een consistente en doeltreffende aanpak bewerkstelligen van het beheer van informatie - beveiligingsincidenten, met inbegrip van communicatie over beveiligingsgebeurtenissen en zwakke plekken in de beveiliging.									
A.16.1.1	Verantwoordelijkheden en procedures	<p>Beheersmaatregel Directieverantwoordelijkheden en -procedures moeten worden vastgesteld om een snelle, doeltreffende en ordelijke respons op informatie - beveiligingsincidenten te bewerkstelligen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	
A.16.1.2	Rapportage van informatie-beveiligingsgebeurtenissen	<p>Beheersmaatregel Informatiebeveiligingsgebeurtenissen moeten zo snel mogelijk via de juiste leidinggevende niveaus worden gerapporteerd.</p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten verantwoordelijkheden en procedures met betrekking tot het managen van beveiligingsincidenten vaststellen:</p> <p>a) om een doeltreffende en tijdige respons op informatiebeveiligingsincidenten te bewerkstelligen; b) om te garanderen dat er een doeltreffend en geprioriteerd escalatiepad is voor incidenten zodat in de juiste omstandigheden en tijdig een beroep kan worden gedaan op plannen voor crisis - management en bedrijfscontinuïteitsmanagement; c) om incidentgerelateerde auditverslagen en ander relevant bewijs te verzamelen en in stand te houden.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	

		<p>Informatiebeveiligingsincidenten omvatten corruptie of onbedoelde openbaarmaking van persoonlijke gezondheidsinformatie of het niet langer beschikbaar zijn van gezondheidsinformatiesystemen waarbij dit niet beschikbaar zijn nadelige gevolgen heeft voor de zorg voor cliënten of bijdraagt aan nadelige klinische gebeurtenissen.</p> <p>Organisaties moeten de cliënt altijd informeren als er per ongeluk persoonlijke gezondheidsinformatie openbaar is gemaakt.</p> <p>Organisaties moeten de cliënt op de hoogte stellen als het niet beschikbaar zijn van gezondheidsinformatie - systemen negatieve gevolgen gehad kan hebben voor hun zorgverlening.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.16.1.3	Rapportage van zwakke plekken in de informatiebeveiliging	<p>Beheersmaatregel</p> <p>Van medewerkers en contractanten die gebruikmaken van de informatiesystemen en -diensten van de organisatie, moet worden geëist dat zij de in systemen of diensten waargenomen of vermeende zwakke plekken in de informatie - beveiliging registreren en rapporteren.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.16.1.4	Beoordeling van en besluitvorming over informatie - beveiligingsgebeurtenissen	<p>Beheersmaatregel</p> <p>Informatiebeveiligingsgebeurtenissen moeten worden beoordeeld en er moet worden geoordeeld of zij moeten worden geclassificeerd als informatiebeveiligingsincidenten.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.16.1.5	Respons op informatie - beveiligingsincidenten	<p>Beheersmaatregel</p> <p>Op informatiebeveiligingsincidenten moet worden gereageerd in overeenstemming met de gedocumenteerde procedures.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.16.1.6	Lering uit informatie - beveiligingsincidenten	<p>Beheersmaatregel</p> <p>Kennis die is verkregen door informatiebeveiligings - incidenten te analyseren en op te lossen, moet worden gebruikt om de waarschijnlijkheid of impact van toekomstige incidenten te verkleinen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.16.1.7	Verzamelen van bewijsmateriaal	<p>Beheersmaatregel</p> <p>De organisatie moet procedures definiëren en toepassen voor het identificeren, verzamelen, verkrijgen en bewaren van informatie die als bewijs kan dienen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.17 Informatiebeveiligingsaspecten van bedrijfscontinuïteitsbeheer								
A.17.1 Informatiebeveiligingscontinuïteit								
Doelstelling: Informatiebeveiligingscontinuïteit moet worden ingebed in de systemen van het bedrijfscontinuïteitsbeheer van de organisatie.								
A.17.1.1	Informatiebeveiligings - continuïteit plannen	<p>Beheersmaatregel</p> <p>De organisatie moet haar eisen voor informatie - beveiliging en voor de continuïteit van het informatie - beveiligingsbeheer in ongunstige situaties, bijv. een crisis of een ramp, vaststellen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.17.1.2	Informatiebeveiligings - continuïteit implementeren	<p>Beheersmaatregel</p> <p>De organisatie moet processen, procedures en beheersmaatregelen vaststellen, documenteren, implementeren en handhaven om het vereiste niveau van continuïteit voor informatiebeveiliging tijdens een ongunstige situatie te waarborgen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.17.1.3	Informatiebeveiligings - continuïteit verifiëren, beoordelen en evalueren	<p>Beheersmaatregel</p> <p>De organisatie moet de ten behoeve van informatie - beveiligingscontinuïteit vastgestelde en geïmplementeerde beheersmaatregelen regelmatig verifiëren om te waarborgen dat ze deugdelijk en doeltreffend zijn tijdens ongunstige situaties.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.17.2 Redundante componenten								
Doelstelling: Beschikbaarheid van informatieverwerkende faciliteiten bewerkstelligen.								
A.17.2.1	Beschikbaarheid van informatieverwerkende faciliteiten	<p>Beheersmaatregel</p> <p>Informatieverwerkende faciliteiten moeten met voldoende redundantie worden geïmplementeerd om aan beschikbaarheidseisen te voldoen.</p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
A.18 Naleving								
A.18.1 Naleving van wettelijke en contractuele eisen								
Doelstelling: Voorkomen van schendingen van wettelijke, statutaire, regelgevende of contractuele verplichtingen betreffende informatiebeveiliging en beveiligingseisen.								
A.18.1.1	Vaststellen van toepasselijke wetgeving en contractuele eisen	<p>Beheersmaatregel</p> <p>Alle relevante wettelijke, statutaire, regelgevende, contractuele eisen en de aanpak van de organisatie om aan deze eisen te voldoen moeten voor elk informatiesysteem en de organisatie expliciet worden vastgesteld, gedocumenteerd en actueel gehouden.</p>	Ja	Ja	IRA	Wet en regelgeving	ICT recht	ICT recht
A.18.1.2	Intellectuele - eigendomsrechten	<p>Beheersmaatregel</p> <p>Om de naleving van wettelijke, regelgevende en contractuele eisen in verband met intellectuele - eigendomsrechten en het gebruik van eigendoms - softwareproducten te waarborgen moeten passende procedures worden geïmplementeerd.</p>	Ja	Ja	IRA	Wet en regelgeving	N.V.T.	N.V.T.
A.18.1.3	Beschermen van registraties	<p>Beheersmaatregel</p> <p>Registraties moeten in overeenstemming met wettelijke, regelgevende, contractuele en bedrijfsseisen worden beschermd tegen verlies, vernietiging, vervalsing, onbevoegde toegang en onbevoegde vrijgave.</p>	Ja	Ja	IRA	Wet en regelgeving	N.V.T.	N.V.T.

A.18.1.4	Privacy en bescherming van persoonsgegevens	<p>Beheersmaatregel <i>Privacy en bescherming van persoonsgegevens moeten, voor zover van toepassing, worden gewaarborgd in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.</i></p> <p>ZORGSPECIFIEKE BEHEERSMAATREGEL <i>Organisaties die persoonlijke gezondheidsinformatie verwerken, moeten de geïnformeerde toestemming van cliënten beheren. Waar mogelijk moet geïnformeerde toestemming van cliënten worden verkregen voordat persoonlijke gezondheidsinformatie per e-mail, fax of telefonisch wordt gecommuniceerd of anderszins bekend wordt gemaakt aan partijen buiten de zorginstelling.</i></p>	Ja	Ja	IRA	Wet en regelgeving	N.V.T.	N.V.T.	
A.18.1.5	Voorschriften voor het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen	<p>Beheersmaatregel <i>Cryptografische beheersmaatregelen moeten worden toegepast in overeenstemming met alle relevante overeenkomsten, wet- en regelgeving.</i></p>	Ja	Ja	IRA	Wet en regelgeving	N.V.T.	N.V.T.	
A.18.2 Informatiebeveiligingsbeoordelingen									
<i>Doelstelling: Verzekeren dat informatiebeveiliging wordt geïmplementeerd en uitgevoerd in overeenstemming met de beleidsregels en procedures van de organisatie.</i>									
A.18.2.1	Onafhankelijke beoordeling van informatiebeveiliging	<p>Beheersmaatregel <i>De aanpak van de organisatie ten aanzien van het beheer van informatiebeveiliging en de implementatie ervan (bijv. beheersdoelstellingen, beheersmaatregelen, beleidsregels, processen en procedures voor informatiebeveiliging) moeten onafhankelijk en met geplande tussenpozen of zodra zich belangrijke veranderingen voordoen, worden beoordeeld.</i></p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	Nieuwenhuisconsult	N.V.T.	
A.18.2.2	Naleving van beveiligingsbeleid en -normen	<p>Beheersmaatregel <i>Leidinggevenden moeten regelmatig de naleving van de informatieverwerking en -procedures binnen haar verantwoordelijkheidsgebied beoordelen aan de hand van de desbetreffende beleidsregels, normen en andere eisen betreffende beveiliging.</i></p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	Nieuwenhuisconsult	N.V.T.	
A.18.2.3	Beoordeling van technische naleving	<p>Beheersmaatregel <i>Informatiesystemen moeten regelmatig worden beoordeeld op naleving van de beleidsregels en normen van de organisatie voor informatiebeveiliging.</i></p>	Ja	Ja	IRA	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	